

Tas Latweeschu lauschu draugs.

1837. 14 Oktbr.

41ma lappa.

Jaunas sinas.

Is Pehterburges. (5. Okt.) Augsti zeeniga Keisera brahtis, zeenigs leel' wirfts Mikail Pawlowitsch atkal spirgts un wessels no dsittas Kreewu sem' mes irr pahrnahzjis. — 25tâ September laudis tur Pehterburgé arri pa to dselses bahna-gabbalu, kas pilssehtâ un peež werstes ahrâ, ar ugguns-ratteem sahje braukt. Kad tohs ugguns-rattus ikreis no jauna skaita, kad arri to paschu zellu tik nahf atpakkat, tad warr rehkinahf, ka jau lihds 29tai Sept. 58 rattis ar 16,213 zilwekeem tur essohf gahjuschi un naudas eenessufuschi 21,255 rubtus un 40 kapeikus.

Is Jelgawas. Preeksch pahri neddetahm tur gohdiga deenest-meita sawu lungu nammâ karstu uhdeni preeksch sahrma salehje leelâ traufâ, kas us paschu grihdi stahweja. Rungu behrns, puifihets no 4 woi 5 gaddeem, klusfinam, meitai ne mannoht, atnahf, un winnai pakkat, traufam itt turwu, apstahjabs, luhfodams, fo wiinna tur darroht. Bet schi, darbu steigdama, us reis greesahs atpakkat, zittu spanni nemt, un behrninam tik nelaimigi peegrubde, ka tas eekritte baljê, wissu meesu appluzzinaja un pehž leelahm mohfahm nomirre.

Mattischi mahzitaja muischâ (tai 4. Okt. 1837.) Mattischi-, Burtneekes- un Allojes-bihbeles beedriba fwehtija sawu gadda-deenu atkal 26tâ Sept. deenâ Burtneekes basnizâ. Schi deena bij ta 15ta fwehdeena pehž waffaras fwehtku-attwehtes un tadeht arr Mattischi-mahzita's pahf to fwehdeenas lekzionu spreddiku sazzija. Winsch pehž teem pehdigeem lekziona wahrdeem (Gal. 6, 7—10.) parahdija, ka bihbeles beedribas garrigu sehjumu isfehj, kas sawâ laikâ augtus dohs, un beidsohf passubbinaja tohs beedrus, lai tee, kas pee scho fwehtu darbu irr eesahkuschi strahdahr, prahtâ ne peekuhstoht, un pastahwoht labbu pastrahdadami pee wisseem, bet wiswairak pee teem tizzibas draugeem. — Burtneekes mahzita's tad no skanzeles istahstija, zif dauds tuhstoschi fwehti raksti Widsemme' zaur 18 bihbeles-beedribahm (pee kurrahm 23 draudses peederr) mihteem Latweeschu tautas behrneem irr isdalliti, un kad arbildeschanu bij demis par to naudū, kas bij eenemta un isdohta, un par tahm fwehtahm grahmatahm, kas bija pirktas un atkal pahredohtas un isfehkinotas, wehl beidsohf gan drihs no wissahm Widsemmes bihbeles-beedribahm kahdu preezigu sinnu dewe, kas apleezinaja, ka Deews irr baggatigi jau fwehtijis scho garrigu sehjumu pee Latweeschu firdim. — Wahzeescheem, kas arr bij basnizâ sanahkuschi, Allojes mahzita's pahf

Ebr. 4, 12. spreddikū fazzija, mahzidams: fà Deewa wahrdi fawu labbu spehku pee teem tizzigeem rahda. Scho gadd nu muhsu 3 draudsés tikke pahrdohiti: 16 bihbeles un 37 jauni testamenti un par schahm grahmatahm

Bihbeles-lahde tikke samesti	" " " " " "	: 28 rubl. un 25 kapp. sudr. n.
Mattifschu draudst tikke falaffiti	" " " " " "	: 14 — 77½ — —
Allojes draudst	" " " " " "	: 12 — 17 — —
Burtneekes draudse un Deewa wahrdu laikâ bekkent:		51 — 66 — —
Pehrnejâ gaddâ lahde atlikfahs	" " " " " "	: 34 — 89¾ — —

fospâ:	141 —	75¼ — —
--------	-------	---------

Par bihbelehun un testamenteem isdohti:	29 —	— — —
---	------	-------

Lahde wehl atleekahs: 112 rubl. un 75¼ kapp. sudr. n.

No fwehtahm grahmatahm tikke ischekifotas: 1 bihbele un 42 testamenti, wehl atleekahs 7 bihbeles un 15 testamenti. — Peh; Deewa wahrdeem fanahze muhsu bihbeles beedribas preekschsehdetais, tee 3 mahzitaji un tee 5 Earweeschu paligi, un norunnaja: 1) nahkofschâ gaddâ Allojes basnijâ to gadda-deenu fwehtih; 2) palahwe par 10 sudr. rubl. shtimites ar teem wahrdeem Keem. 1, 16. driekfeh, fa ikkatram, fas kahdu dahwaninu atnes, warr norakstih, zil winsch irr dewis; un 3) Jaun-pils un Nitaires bihbeles beedribai 10 jaunus testamentus aisfuhthi.

W. G.

• Par fahribas beedribahm.

Sahkama puffe.

Gan juhs, mihli draugi, schinnis lappâs jau effeet lassijuschi par fahribas beedribahm un winnu darbofchanu; bet kad schi leeta ir pee mums labbi wehrâ leekama, tad wehl flaidrafu un plafchafu sinnu par tahm juns gribbam doht.

Jau Salamans fakka: "kur irr wai? kur irr waidi? kur irr bahrschanas? kur irr scheshlofchanas? kur irr wahtis bes wainas? kur irr farkanas azzis? — Pee teem, fas pee wihna kawejahs, pee teem, fas nahk pamaischu dsehreenu mekfeh." — Zâ fâ Salamans, un wehl gauschafi fâ Salamans, muhsu deenâs dauds deewabihjigi zilwefi irr scheshlojuschees, fa dauds tuhskstohfchi no winnu brakteem tif zaur stipru dsehreenu bruhkeschanu ween eefritte leelâ nelaimé un ne ween fawu wesselibu, fawu mantu, fawu gohdu faudeja, ne ween apgahnija un uomaitaja fawu meesu un to fataifisa tam neschkistam garram par mahjas weetu, kur Deewa fwehtam garram bij dsihwoht un mahjoht, bet arridsan to nemirstamu dwehfeli faudeja, tam kahrdinatajam waku dohdami, fa tas winnus jo ilgafi jo leelafôs grehtôs, jo leelafâ negantibâ eewedde, winnus jo ilgafi jo wairak par faweem kalpeem un wehrgeem padarrija. Par tahdu pohstu dauds kri-stigeem brakteem gauschi firds sahpe, un tà notikke, fa 1818tâ gaddâ Seemel-Amerikâ dauds gohda wihri fabeedrojahs un apnehmahs par to gahdoh, fa zilwefi brendawihnu lai gan gaufigi un fahrigi, tomehr tif stipri wairs ne bruhketu, fâ lihds schim. Alstoni gaddus winni puhlejahs un strahdaja neap-nikkufchi, bet darbs winneem ne mas ne schkibras; jo rapatt, fâ papreeksch,

dauds, dauds zilweki zaur negausibu un nefachtibu eekritte laizigâ un muhschigâ pohstâ. Tad schee wihri lihds ar zitteem sadewahs zittadâs beedribâs, kam tas likkums bij, ka paschi stiprus dsehreenus ne mas wairs ne buhschoht bruhkeht, un arridsan zittus zilwekus, zif warredami ween, no tahdas bruhkeschanas aistur-reht. Tas notikke 1826tâ gaddâ, un schahm beedribahm winnu darbs tif labbi isdewahs un Deews winnu puhleschanu tif baggatigi apfwehtijis, fâ ne weens ne bij dohmajis, neds zerreis; jo aispehrnajâ gaddâ, kad tif 9 gaddus ween bij strahdajusch, pa Seemel-Ameriku jau bij 8000 tahdas fachtibas beedribas ar 2 tuhkstohsch reis' tuhkstohschi beedreem, kas brendawihnu ne mas ne bruhkeja, 4000 brenkusch, stiprus dsehreenus wairs ne dedsinaja, 8000 kohpmanni bij mittuschees, ar tahdeem dsehreeneem andeleht, 1200 fuggi us juhru bij isgahjusch bes weenas lahfitas no kaut kahda reibinadama dsehreena, 12,000 dsehreji sawu grehzigu dschwoschanu bij atstahjusch, ta semmes waldischana saweem kaxra wihreem brendawihna weetâ dewe naudu, leelas ehkas ustaisija, leelus grahwus, fur fuggi brauze, israfke un lai gan pee tahdeem darbeem zilweki pa tuhkstohscheem strahdaja, taf daudstreis schohs darbus pabeidse, bes ka weenu brendawihna lahfiti bruhkeja.

Wetzal ir Entenderu semmê dauds tahdas beedribas zehlahs un jau aispehrnajâ gaddâ tahs skaitija 150,000 beedrus. Kad schê weenreis dauds beedri bij sanahkusch, sawâ starpâ farunnatees un padohmus spreest, fâ jo isweizigaki sawu darbu strahdahr, tad weens wihrs tâ fazzija:

Es, mihli draugi, par 20 gaddeem stiprais dsehreis bijis un daudstreis tif negausigi bruhkejis, ka brendawihna glahsiti ne warreju pee muttes pazelt. Zaur to es wahisch un nespehzigis bij palizzis, ehdeens ne smekeja, meegs nakti ne nahze, nabbadstiba tif leela, ka man krehpla ne bij, fur paschstees, neds gultas, fur apgultees, un wisseem manneem peederrigeem bij dauds gruhstas, fuhras deeninas. Nu es jau 1½ gadda ne weenu lahfiti ne esmu bruhkejis un, gohds tam schehligam Deewam! es esmu wessels un spirgts, kahds wehl ne mas ne esmu bijis, mannâ mahjâ galbi, krehpli un zittas leetas, kas gan lihds 100 fubr. rubl. buhs wehrte; mannim ar seewu un behrnineem irr pahrtika, irr drehbju, un mehds dschwosam meerâ un mihligâ fatikschanâ. Zfswahdeenâs es noeemu basnizâ un ar teem mihkeem Deewa wahrdeem sawu firdi eepreezinaju un apstiprinaju, — ar wahrdu fakhoht: man nu wairs neneeka ne peetruhst pee mannas labklahschanas. —

Dhres wihrs tâ runnaja: af fâ juhs aplam dschwosjeet, kas juhs us frohd sineeku galdeem sakrahjeet gahredus kummosus un winnu mallas ar naudu pil-dait, kamehr jums pascheem fahls ar faufu maisiti ja ehd, kamehr juhfu behrneem tif krekstis ween muggurâ un juhs paschi faplehstas drehbes walkajeet. Papreeksch es tohs fachtibas laudis par mulkeem turreju; bet nu es atsinnis, ka es bij tas mulkis un wiini tee gudri. Nu es pats pee fachtibas beedribas peederu, un nu man wesseli lohzehti, preeziga firds; nu darbs labbaki schfireahs, un kamehr Deewa schehlastiba man wehlehs dschwosht, es ne rimschu, ir zittus pee tahdas beedribas aizinahet un peewest.

Dreschais stahstija: es eeksch deewabihjaschanas no saweem wezzakeem tiffu audsinahs, un gohdigs un gaddigs zilweks es eedewohs laulibâ, un drihs labbu naudas krahjumu bij pataupijis. Peh; es eefahku brendawihnu bruhkeht, papreeksch tif weenu glahsiti ween par deenu, tad diwas, trihs un tà jo prohjam wairak, famehr par stipru dsehreju bij palizzis. Nu es ar sawu draugu dsihwoju nemeerâ un eenaidâ, un manni behrni tik ar bailehm un drebbschyanu ween manni redseja mahjà nahkam. Weenreis es wesselu neddelu kroggâ fadsihwoju, un kad nu taifijohs us mahju eet, zellâ krittü semmê, tà ka schehligi zilweki man kâ mirroni uszehle un mahjà aineffe. Kad nu atkal pee pilna prahta tiffu, tad es apnehmohs, woi scho grehzigu buhschyanu atmeft, woi pats sewim gallu darriht. Deews zaur sahtibas beedribahm man palihdsejis, to pirmu padohmu isdarriht. Draugi gan fazzija, es bes brendawihna ne buhschoht dsihwojajs palikt, bet mehnescha laikâ nomirt; tomehr es pastahweju pee sawas apnemshanas, dohmadams: labbaki mirt, ne kâ eeksch tahdas nelaimes un tahda grehka dsihwoht. Un es ne esmu wifs mirris, bet weht dsihwoju, un nu dsihwoju itt labbas, baltas deenas: seewa un behrnini nu atkal man mihle; es nu wakkardâs pee winneem mahjà paleeku un tur labbaku un swehtaku preeku baudu, ne kâ kroggâ pee brendawihna un stary neleetigeem zilwekeem; es nu wairs ne esmu wahrgulis, bet spirgts un wessels; eeksch mahjas wairs naw maifes truhkuma, un es zerreju, ka man arr' ne peetruhks Deewa schehlastiba un ta muhschiga dsihwofchana, kad tas Kungs manni no scheienes atajinahs. —

Enlenderi irr isrehkinajuschü un atradduschü, ka winnu semmê no desmit laundarritajeem, kas us nahwi tikke nosohditi, aston, no desmit ahprahstigeem pee; un no desmit zilwekeem, kas leelâ nabbadlibâ un truhkumâ dsihwoja, fesch zaur brendawihna bruhkeschyanu tahdâ nelaimê krittuschü un eewesti. Seemel-Amerikâ lihds tam laikam, kad sahtibas beedribas zehlahs, tik dauds naudas par stipreem dsehreeneem istehreja, ka schis naudas krahjums pa 30 gaddëem wairak istaisija, ne kâ ta semmes wehrtiba pa wiffu walsti. — nn.

(Rahkofschâ lappâ buhs ta beidsama pufse.)

Gudribas mahzibas.

31.

Zel strahda, zilweks, tikkuschü,
Un taupi, tad tu peetikfi.
Kas slinko darba laizina,
Zas baddu sprachgs pawaffarâ.

32.

Ne sihwejees prett warreneem,
Grees' labbak' zellu waldnezeem,
Gudrs wihrs to laiku norauga,
Regudrs ees teepjohst ispohstâ.

H.

Lihds 12. Oktober pee Nihges irr atnahkuschü 1197 fuggt un aisbrautuschü 1042.

(Schai lappai peelikkums.)

Drihw drikkht. No juhrmallas-gubernementu augstas waldischanas pufses:

Dr. C. E. Napier sky.

Latweefchu drauga 41mas lappas peelikkums.

Rihgâ, 14tâ Oktober 1837.

Teefas fluddinafchana.

Widsemmes augsta Reisera gubernementes-waldifchana schinnî gaddâ 29tâ Juli № 3903. pawehlejuſi:

1mâ fahrtâ. Ifkats, kas meklejajs ſfohlmeiſtera, ehrgelneeka, dſeedataja jeb draudſes-behrnu-ſfohlmeiſtera ammatu, tam buhs leezibas parahdiht, ka irr prohwehts. Tahda prohweſchana noteek zaur zeenigeem prahweſtu-fungeem ar weena jeb diwju mahzitaju palihgu.

2trâ fahrtâ. Basnizas-ſfohlmeiſtereem un draudſes-behrnu-ſfohlmeiſtereem ſawâ ammatâ buhs apſtipriinateem un ſwehrinateem buht. Apſtipriinaſchana nahk draudſes-behrnu-ſfohlmeiſtereem no augſtajas basnizas pohrſteeru-teefas; — dſeedatajeem, ehrgelneekeem un basnizas-ſfohlmeiſtereem no augſtas basnizas-teefas. Swehrinaſchana basnizas-ſfohlmeiſtereem un draudſes-behrnu-ſfohlmeiſtereem noteek basnizas-pohrſteeru un wiſſas draudſes preekſchâ no draudſes mahzitaja.

Sluddinafchana s.

1.

Ta maſa dſeefmu grahmata, — pirma un ohtra ſalaffiſchana, abbas weenâ wahkâ faſeetas, to Mahlpils draudſes mahzitais Ageluth 1815 un 1831 Jelgawâ liſte drikkêht, un no ka tikſai 50 tahdu grahmatu wehl atleek, — taggad irr pahrdohdama Rihgâ pee Zahra basnizas jaunaka zeeniga mahzitaja Schirren, un arri Mahlpils mahzitaja muiſchâ. Schi grahmata maſa 60 kap. ſubr. naud. un buhs geldiga tahdeem ſfohlaſ-behrneem, kam, laſſiſchanaſ pehz, to leelu dſeefmu grahmatu ne gribb rohka doht.

2.

Es, kurra wahrds id appakſchâ ſtahw rakſihts, fluddinaju zaur ſcho grahmatu, ka es ſawu dſimtu muiſcheli, to ſauz Rihſelmuiſchu un kas Walmeres aprinkâ, Mattiſchſchu draudſe, Braslawas pagastâ, par trihſtuhkſtohsch rubleem ſudraba gribbu pahrdohht, lihds ar wiſſahm ehlahm, dahrſeem, tihromeem, meſcheem, plawahm, gannibahm, lohpeem, rihkeem un labbibu. — Tahs ehkas irr ſchahs: ta dſihwojama mahja ar aſtor iſta-bahm, no ahrenes ar dehtleem apſiſta, no eekſchenes iſmuhreta; weens jauns leels muhra ſpihkeris, 3 tahſchus augſts, ar bohdi un pagrabbu; weena flehts; weens linnu ſpihkeris; weens ſtallis preekſch 6 ſirgeem un ar 3 maſahm flehtim; weena rihje; diwas lohpu kuhſis; weens bruhſis; weena pirts ar rukka ſambari; diwi ſeena ſchkuhni us plawahm, un ſawesi balki preekſch treschu ſchkuhni. — No kuſtoneem irr: 14 ſlawzamas gohtwis, weens bullis, diwi kuhki un weens kuilis.

Kam patihk wiſſu muiſchu pirt, lai pee man atnahk un pahrrauga. Rihſelmuiſchâ Sept. m. 1837.

Johann Krusmann,
gruntineeks no Rihſelmuiſchâs.

Brihw drikkêht. No ſuhrmallas-gubbernementu augſtas waldischanaſ puſſes:

Dr. C. E. Napierſky.

§ 1. Einleitung

Das Reichsgesetz über die...
Zur Ausführung dieses Gesetzes...

§ 2. Bestimmungen über die

Die Bestimmungen dieses Gesetzes...

Die Bestimmungen dieses Gesetzes...

Das Reichsgesetz über die...